

ŠVIESA

JORNAL LITUANO
 „Šviesa-Luz“
 Orgão de Comunidade
 Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
 MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
 Telefonas 2-6252.
 Caixa Postal. 4-118.

Atakomasis Redaktorius
 Jesus Saborido Montané

METAI IV

SÃO PAULO. 1938 M., SETEMBRO-RUGSĖJO 10 D.

Nr. 37 (155)

Viva o Brasil Independente! SAULĖS AMŽIU GYVUOK, LIETUVA TĖVYNE!

Getulio Vargas

Jungtinių Brazilijos Valstybių Prezidentas

Ouviram do Ypiranga as margens placidas
 De um povo heroico o brado retumbante.
 E o sol da liberdade, em raios fulgidos,
 Brilhou no céu da Patria nesse instante.
 Se o penhor dessa igualdade
 Conseguimos conquistar com braço forte.
 Em teu seio, ó liberdade,
 Desafia o nosso peito a própria morte!
 O Patria amada,
 Idolatrada,
 Salvê! Salvê!

Brasil, um sonho intenso, um raio vívido
 De amor e de esperança á terra desce,
 Se em teu formoso céu, risonho e límpido
 A imagem do Cruzeiro resplandesce.
 Gigante pela própria natureza,
 És belo, és forte, impávido colosso,
 E o teu futuro espelha esta grandeza.

Terra adorada
 Entre outras mil,
 És tu Brasil,
 Ó Patria amada!

Dos filhos deste solo és mãe gentil,
 Patria amada,
 Brasil!

Ademar de Barros

Federalinis Interventorius São Paulo

Alarmas Prancūzijoje

Dėl vokiečių karinių pasirošimų kilo didelis nerimas visoje Prancūzijoje. Šios savaitės pradžioje skubiai įsakyta grįžti į atostogų vietas Magaot linijos (Vokietijos pasienio) karininkams ir kariams. Teks įsakyti duotas ir Strasburgo karo apygardos viršininko. Kalbėdami apie Čekoslovakiją, prancūzų laikraščiai pabrėžia, kad Čekoslovakija nėra Austrija, ir Hitleris taip lengvai jos nepašalins.

Prancūzų užsienių reikalų ministras Bonnet sekmadienį pasakė Point de Graves, netoli Bordeaux, kalbą, kurioje įsakmiai pakartojo, kad Prancūzija gerbs savo tarptautinius pažadus eis reikale į pagalbą Čekoslovakija nesąs svarbiausias vokiečių tikslas. Hitleriui rūpi sutriuškinti prancūzų Maginot liniją, tad pirma noris apsidirbti su Prancūzijos sąjungininkais rytuose.

Hitleris į tai atsakė tuo, kad naujus didelius kariuomenės rezervus nu siuntė į vakarų pasienį. Ivesta griežčiausia civilijų asmenų kontrolė. Bijosi šnipų.

Tada prancūzai į Maginot liniją sutraukė 250.000 armiją ir pasirošė visiems netikėtumams. Vienas prancūzų karininkas užsienių spaudos korespondentams pareiškė: „Vokiečiai šaudo savo pusėje, norėdami mus išgąsdinti. Težino jie, kad mes jų visjėkai nebim. Girdėjom mes jų šūvius 1914 — 918 metais.

Ponas Aleksandras Polišaitis
Lietuvos Respublikos Konsulas São Paulo

Lietuva, Tėvyne mūsų,
 Tu didvyrių žemė,
 Iš praeities tavo sūnūs
 Te stiprybę semia.

Tegul tavo vaikai eina
 Vien takais dorybės,
 Tegul dirba tavo naudai
 Ir žmonių gėrybei.

Tegul saulė Lietuvos
 Tamsumus prašalina
 Ir šviesa ir tiesa
 Mūsų žinginius telydi.

Tegul mellė Lietuvos
 Dega mūsų širdyse,
 Vardan tos Lietuvos
 Vienybė težydi!

CEKŲ — VOKIEČIŲ KONFLIKTAS

Cekų vyrišybė, atsidūrusi prieš klausimą: karas ar taika, nutarė duoti Sudetų vokiečiams autonomiją, vokiečių srityse įvesti tik vokiečių kalbą ir duoti proporcingai vietų vokiečiams valdininkams administracijoje.

Manoma, kad šis nusileidimas patenkins Hitlerį. Daugiau nusileisti jau nebegalima. Cekų kariniai sluoksniai griežtai stoja prieš vokiečiams teikiamą autonomiją. Svarbu, kad Europoje taika laikinai išlaikyta.

TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA

Pirmadienį Varšuvoje atidaryta dvjdešimt trečioji iš eilės tarptautinė parlamentarinė prekybos konferencija. Iškilmingam posėdžiui pirmininkavo pats Lenkijos prezidentas Moscickis. Konferencijoje dalyvauja 22 kraštai.

ELEKTRINIS TRAUKINYS

Šiomis dienomis baigta įrengti ilgiausia pasaulyje elektrinio traukinio linija: Berlynas—Reggio (Pietinėje Ita Ilyoje), kuri turi 2.800 kilometrų ilgio.

VISIEMS LIETUVIAMS ISPĖJIMAS

Mes dar kartą pranešame ir įspėjame, kad visi sveikinimai, nepaisant, kiek laiko jie Brazilijoje būtų išgyvenę, privalo registruotis ir išsimti vidus pasus, kaip to reikalauja įstatymas nr. 406. Informacijų galima gauti policijos departamente, rua Visconde do Rio Branco nr. 280, trečiam aukšte, tarp 12—18 val. kasdien.

Mano pastabos

PONAS REDAKTORIAUS,

Neatsisakykite pataipinti šiame «šviesos» numeryje mano keletą pastabų dėl mūsų lietuviškos spaudos. Nors buvau pasizadėjęs įsistarti ir dėl meno, bet tai palieku kitam numeriui.

Kalbant apie SPAUDA, daugiau minėsiu laikraštį «Lietuvis», nes jis mūsų Kolonijoje ypatinai padėty: viena—jis laikomas oficiozu, antra—jis atstovauja Draugijai Užsienio Lietuviams Remti, ir trečia—jis, Liet. S-gos Br. organas, pretenduoja į Kolonijos «laikraščio» vardą, nes, kaip iki šiam laikui jo redaktorai p. p. Vancevičius, Bakšys, Majus ir kiti rašė, kiti du: «Šviesa» ir «L. A. Br.» yra tik «laikras tukai» (sic!)

Kas yra spauda, aš neaiškinsiu, tik noriu pažymėti, kad spauda yra gera ir nesa naudoti tik tuomet, kai ji laikosi šių principų: 1) niekumet neprasilenkia tiesos, 2) nekiršina visuomenės, 3) taja visuomenę auklėja, 4) propaguoja vieną pasirinktą ideologiją, 5) teisingai informuoja visuomenę apie viską, kas gyvenime yra reikalinga ir 6) padeda visiems, kaip organizacijoms, taip asmenims, siekiantis tik savo tikslų patarimais bei nurodymais, iškeliant naujų sumų nymų, kurie vėliau vykdomi gyvenime. Jei spauda tų principų nesilaiko, ji yra ne tik kad negera, bet kenksminga; daugiau dar pasakysiu—būtų daug geriau, kad jos visai nebūtų.

Dabar pažūrėkim, ar mūsų «Lietuvis» bent iki šiam laikui tų principų laikėsi? Labai norėčiau teigiamai atsakyti, bet, dėja! Visi jo numeriai, su maža išimtimi, visai ką kita sako. Jis ne tik kad jokios naudos, nenešė, bet, atvirkščiai—daug ir net labai daug prisidėjo esamai kolonijai nesantaikai, suirutėi ir netvarkai sukelti, iš kurios išei dabar labai sunku. Gal tas netiesė? Kas atidžiai skaitė visus «Lietuvio» numerius, tas su manim sutiks. Iš tikrųjų, ar gali «Lietuvis» šandien pasigirti, kad jis savo, kaip spaudos, misiją yra atlikęs? Ne! Jis tuo pasigirti negali! Baugiau dar: jis savo vedama politika išaukė Kolonijoje bendrą pasipiktinimą ir protestą, kuris pasireiškia tuo, kad žmonės pradeda jo beveik visai neskaityti, nežūrint to, kad jis papjerio atžvilgiu yra daug didesnis, negu kiti lietuviški laikraščiai.

Padarę šią bendrą pastabą, eikime toliau. Nesuklysiu pasakęs, kad «Lietuvis» savo pagrindan yra padėjęs vien šmeiztus, melą ir kitas įvairios rūšies provokacijas, nekaltant jau apie užgauliojimus bei pasityčiojimus, kurių visi numeriai yra pilni. Ir kas keisčiausia, kad buvo šmeiztami net artimi bendradarbiai, su kuriais dirbo bendrą darbą, su kuriais bendrai posėdžiavo ir gal net «Lietuvio» reikalus bendrai svarstė. Kad tuščiai nekaltėjus, pažūrėkim į faktus. Kaip pavyzdį, pažymėsiu p. Ed. Patėros įžanginį straipsnį «Nusišminkite Kankes», kuriame jis savo profesijos kolega—mokytoja V. Nalivaiką išvadino «idiotu», «įsgram», «puslenkiu», o kitam kolegai, a. a. Povilui Korskui, siūlė eiti į valgyklą idu pūkti, ne mokykloje dirbti. Ir vėliau šis numeris uoliai buvo platinamas tarp tėvų, kad jų vaikai žinotų, kokje mūsų mokytojai! Tokių pasityčiojimų yra pilnų ir kiti įžanginiai straipsniai. Čia tenka pažymėti, kad daugiausia šmeiztų teko mūsų kunigams. Ir ko apie juos neprirašyti! Skaitant tuos šmeiztus, koku darosi. Pavyzdžiui: p. S. Bakšys, buvęs mokyklų inspektorius, prisidėgęs slapyvardė «Atlant» įžanginiam straipsny rugėje 11 d. 1937 metų apie kun. Ragažins ką taip rašo: „...jis ne tik netinka kunigo pareigoms eiti, . . . bet ir neturi sveiko proto ir takto.“ Tokių «perlų», ir dar gražesnių, yra daugiau. Juos čia visus paeitiuoti suuku ir beveik negalima. O kaip atrodo šis p. Vancevičius mestas kaltinimas: «mū (Nekelta į 6-tą puslapį)

Brazilijos Žinios

KATEDROS STATYBOS DARBAI

Mums dažnai atrodo, kad Katedros statyba ant Largo da Sé eina vėžio greitumu į priekį. Tačiau taip nėra Katedros viduje šiuo metu intensyviai dirbama. Reikia turėti galvoj, kad São Paulo Katedra bus tikras architektūros milžinas, ir tokių pastatų darbai negalima vieneriais metais baigti. Katedra turį 111 metrų ilgio, 46 metrų pločio. Kupolo aukštis—82 metrai, girbokšto—96. Projektas yra inžinieriaus Maksimilijano Hell, mirusio 1916 metais. Statybos darbai ligi šiol jau kainavo 10.000 kontų. Ligi baigimo dar kita tiek kainuos ir dar mažiau. 10 metų turės praėiti. Tačiau reikia žinoti, kad garbiosios Europos Katedros buvo statomos šimtmečiais. O São Paulo Katedra nori anoms prilygti. Visa, kas gera ir gražu, reikalauja daug laiko, daug darbo ir daugiau lėšų. Visiems aišku, kad São Paulo turės didingiausią ir gražiausią Brazilijoje gotiką katedrą.

LĒKTUVO KATASTROFA

Seštadienį Rio Claro įvyko karo laivyno lėktuvo katastrofa. Atsargos leitenantas José Antonio Castel valdomas monoplanas, staiga sugedus motorui, krito ir patalė į gatvę. Aparatas smarkiai apdaužytas, bet lakūnas laimingai išliko beveik nesusžeistas.

NUSKENDO LAIVAS

Lloyd Brasileiro laivas «Rio Grande», plaukęs iš Santa Victoria į Porto

Alegre, ties Lagoa Mirim pateko į smarkių audrą ir nuskendo. Iguļa ir keleiviai buvo išgelbėti ir pristatyti į Arroio Grande.

PREZIDENTO VIZITAS PARAGVAJUN

Iš Asuncion pranešama, kad Brazilijos Prezidentas p. Getulio Vargas netrukus atvyks su vizitu į Paragvajų.

DIDELIS JAUNIMO PARADAS RIO

Sekmadienį Rio de Janeiro, Avenida Beira Mar, įvyko didžialis moksleulių emanejo jaunimo paradas Respublikos Prezidentui pagerbti. 50.000 moksleivių per 4 val. žygiavo eilėmis pro Prezidento tribūną, šimtatūkstantinei miniai keliant ovacijas.

SAULĖS DĖMĖS IR AUDROS

Rio de Janeiro observatorijos direktorius p. Sodrė da Gama spaudai pranešė, kad yra pastebėta saulėje didelių juodų dėmių, su kurių pasirodymu paprastai ateina didelių audrų laikotarpis žemėje.

SANTOS UODAI UZPUOLĖ

Tarnyba prieš geltonąjį drągį iš Santos praneša, kad labai pagausėję mūsų kaimyninėse miestuose uodų. Jie išsiperi gliuviuose, kurių apie Santos yra labai daug, ir paskui spiečiais puola gyventojus. Uodų įkandimas kartais yra pavojingas, nes gali užkrėsti geltonuoju drągu Sanitarinė priežiūra daro viską, kad uodų peryklos būtų dezinfekuotos ir visai išnaikintos.

Sukilimas Čilėje

Pirmadienį pietų metu Čilės sostinėje Santiago prasidėjo sukilimas. Jis rengė buvęs Čilės diktatorius generolas Carlos Ibanez, neseniai grįžęs iš Argentinos, į kurį buvo išremitas po diktatūros sugriuvimo. Šis sukilimas buvo daugiausia nacionalistų darbas. Nors telegramas sako, kad Carlos Ibanez parengęs taip pat radikalų dalis ir kiek komunistų.

Sukilimas buvo geras paruoštas. Sukilėliai mažais būreliais suėjo į universiteto ir darbo apsaugos rūmus, kurie yra šalia valdžios įstaigų, ir iš ten, gavę sutartą ženklą, būtų puolę vyriausybę. Jie užėmė vieną radio stotį ir ėmė transliuoti alarmuojančias apie sukilimo pasiekimą žinias. Tačiau universiteto rūmuose vienas sukilėlių per neatsargumą išdavė visą planą. Keliems pašalinams asmenims matant, jis išsitraukė revolverį iš vienos kišenės ir dešoja į kitą. Viena moteris pasaukė poliują buvo, paleisti šūviai ir vienas poliujininkas nukautas. Kilo panika ir sukilimas turėjo būti pradėtas anksčiau sutarto laiko. Buvo pašaukti policijos rezervai, kurie su tankais patrankom ir kulkosaidžiais puolė sukilėlius. Po trijų valandų kovos sukilėliai išėklė baltą vėliavą—ženklą, kad pasiduroda.

Generolas Carlos Ibanez manė, kad karuomenė pereis jo pusėn. Tačiau karuomenė liko ištikima respublikai. Taip pat ir policija.

Carlos Ibanez, Tobias Barros, Čilės nacionalsocialistų vadas ir jų atstovas parlamente, o taip pat eilė sukilėlių, areštuota.

Sukilimo metu žuvo 59 žmonės: vienas policininkas ir 58 sukilėliai.

PERU—EKVADORO KONFLIKTAS
Peru ir Ekvadoras turi seną sienos ginčą, kuris kartkartėmis atsinaujina, įgaudamas dažnai aštrių formų, grėsiantį karu.

Iš Quito pranešama, kad rytinėje Huachų provincijos dalyje Peru kariuomenės dalys apšaudė ekvadoriečių kuoopą. Daug Ekvadoro karių sužeista.

Penktadienį dėl šio įvykio buvo slapta Peru parlamento posėdis, kuriame dalyvavo karo ir užsieny reikalų ministrai, o taip pat ir generalinio štabo viršininkas.

Masinės karininkų žudynės Rusijoje

Kijevio ir Charkovo įgulos suareštuoti keli šimtai raudonosios armijos karininkų. Tarp jų yra 110 karininkų, kurie priklausė «Laisvosios Ukrainos» slaptai organizacijai. Jie buvę paruošę atentatą plaņą prieš sunkiosios pramonės komisarą Kaganovičų, kuris turėjo netrukus atvykti apžiūrėti Dunojaus užtvankos darbą. 50 šimtuųjų karininkų skubos keliu teisti ir sušaudyti. Sušaudytųjų tarpe yra generolas Wamenko. Vienas karininkas nesidavė suimamas ir peršovė GPU komisarą Sidorenko. Po to buvo čekistų nušautas.

RAUDONOSIOS ARMIJOS MANEVRAI

Šio mėnesio viduryje prasidėsi didžiujai sovietų armijos manevrai. Jie įvyks prie vakarų sienos—Baltgudijoje ar Ukrainoje.

KAS MILZINISKA KANALA

Vokietijoje priimtas projektas iškasti milžiniškam kanalui, kuris jungs Reiną su Mainu ir Dunojum. Tuo būdu per visą Centrinę Europą Vokiečiai turės ir vandens kelią.

ATSIMUSĖ Į NAMA

Sekmadienį popiet anglų mokomasis lėktuvas atsimusė Londone priemiestyje Edmonton į namą ir užsidėgė. Uždegė taip pat namą, nuo kurio užsidėgė dar du namai. 4 žmonės užmušti ir 25, kurių 13 labai sunkiai, sužeisti.

ATENTATAS PRIES EGIPTO KARALIU

Seštadienį Aleksandrijoje prieš Egipto karalių Faroną vienas vyras įvykdė atentatą. Karalius buvo nulykęs dalyvauti plaukimo rungtynėse. Apleidžiant plaukimo halę, pasikėsintojas išsitraukė revolverį ir taikėsi šauti. Tuo tarpu vienas policininkas suspėjo suduoti per ranką, ir šūvis nuėjo pro šalį, sužeisdamas vieną praeivį į kojas. Karalius liko nepalietas. Minia jam kėlė ovacijas. Dėl kurių motyvų atentatas buvo vykdytas, nežinia. Minėtas vyras suimtas.

Nacionalsocialistų partijos suvažiavimas

Kiekvienais metais į Nūrbergą suvažiuoja iš visos Vokietijos nacionalistų partijos atstovai. Tuose suvažiavimuose Hitleris sako programines savo kalbas ir būna priimami svarbūs įstatymai (pv., rasizmo, kovos prieš žydus, prezidento ir kaclerio vietų suplakimas į vieną ir t. t.) Be to, ta pačia proga būna demonstruojama Vokietijos militarinė galybė prieš užsienio svečius ir oficialius atstovus.

Toks suvažiavimas Nūrberge šiais metais taip pat susauktas. Politinėse sluoksniuose dėmesingai laukiama, ką Hitleris pasakys jo metu.

ŽUVO AUKŠTI KARININKAI

Iš Tokio pranešama, kad Viceadmirolas Kato ir dar trys aukšti karo laivyno karininkai lėktuvo katastrofoje Kinijoje žuvo. Mašina nukrito 4 kilometrus atstu nuo Nankino suklūpus motorui.

BAISUS TAIFŪNAS JAPONIJŲ

Pereitos savaitės pabaigoje per Tokio praužė baisus taifūnas (viesulės). Vėjo greitis pasiekė 160 kilometrų į valandą. Padaryta tokių nuostolių: 175 žmonės užmušti, 68 nežinia kur dingę, keli šimtai sužeisti. Be to, nuskandinti 362 žvejų laivėliai ir sugriauti, 3192 gyvenamieji namai.

Meteorologijos biuras skubiai visiems laivams pranešė, kad naujas taifūnas, dar galingesnis už pirmąjį, atžlia Japonijos link nuo Bonin salos. Visiems laivams įsakyta skubiai slėptis uostuose.

ANTRAS TAIFUNAS

Meteorologijos biuro pranešautas antras taifūnas tikrai pasirodė Japonijoje. Kadangi visas kraštas buvo išauketo išpėtas, nuostoliai žymiai mažesni, negu pirmojo taifūno metu. Tačiau ir šį kartą 9 asmenys užmušti, 11 be žinios dingusių, ir sugriauta 20 namų.

BAISUS KERSTAS

Rumunų pilietis Miron Patoni, gyv. Bazargiko ujeite, gavo paštą siuntinį. Pašto valdininkui siuntinį atidarius patikrinti, įvyko baisus sprogdymas, nuo kurio žuvo minėtas valdininkas ir pats Miron Patoni, du kiti valdininkai sunkiai sužeisti ir suardyti pašto rūmai. Sprogimas buvo toks stiprus, kad jį girdėjo visos miestai.

Spėjama, kad šis baisus atentatas įvykdytas bulgarų keršto sumetimais. 1931 metais Miron Patoni nušovė bulgarų senatorių Christo Stejanoff. Jis, tiesa, buvo rumunų teismo išteisintas, bet senatoriaus artimieji po septynerių metų jam žiuriai atkeršiję.

SUSISAUDYMAS BALTOJOJ JUROJ

Trys vokiečių laivai: «Hamburg», «Memel» (Klaipėda) ir «Bahrenfeld», nuplaukę į Baltąsias jūras, buvo apšaudyti ruų sargybos laivo. Vokiečių laivai paspruko, įplaukdamį vėliau į Norvegijos uostą Harfstadą.

NUSKENDO LAIVAS

Vokiečių būriuotojų mokyklos laivas «Admiral Karpfanger» per audras nuskendo. Žuvo 60 žmonių.

ANGLIJOS ATSAKYMAS HITLERIUI

I Vokietijos atsiginklavimą anglai atsaiko tuo pačiu: dar labiau didindami savo jūrų ir oro laivyną. Šiomis dienomis vykstanciuose manevruose jūroje visus stabina anglų laivai lėktuvnešiai. Viena penkių laivų grupė paneša... 350 bombonešų! Tai baisi plieninė paukštidė vidury vandens, kiekvienam priešui galinti padaryti milžiniškų nuostolių. Tokios laivnos įrengtos gazolino cisternos ir net aviacijos dirbtuvės, kad, reikalui esant, galima būtų suremontuoti sugedę lėktuvai.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

VALDININKAMS PAKELS ALGAS

Jau ruošiamas 1939 m. valstybės biudžetas. Numatoma centro valdžios įstaigų valdininkams pakelti algas. Galimas daiktas, kad tai bus pravesta biudžeto iškaitymų mažinimu arba kuria kita forma.

DU NAUJI FABRIKAI KLAIPĖDOJ

Nesenai Klaipėdoj įsteigti du — vienių ir lako — fabrikai. Viename iš jų dalyvauja ir užsienio kapitalas.

PAŠVENTINO PAMATUS

Vilijampolėje pašventinti pamatai naujai Šv. Vinc. a Paulo Džos senelių prieglaudai, kuri bus 2 aukštų.

PAŠVENTINO SALEZIECIU BAZNYCIA

Vytėnuose (prieš Gelgaidiskį) Sventoj Sesto nuncijus J. E. ark. Arta pašventino naujai pastatytą saleziečių koplyčią šv. Jono Bosko vardo.

— Lietuvos pajuntinystė Romoje tariai dėl peržiūrėjimo — Italijos prekybos sutarties.

— Siemet pradėtas tiesti 7 kilometrų ilgumo Veviržėnų — Pėžaičių plentas, kuris kaštuos 200.000 litų.

— Zapyškų ant kranto statoma nauja mūrinė vienbokštė bažnyčia.

— Didžioji Lietuvos ž. ū. ir pramonės paroda įvyks Kaune 1940 m.

— Iškeltas klausimas panaikinti mokesť už sėdėjimą kalėjime.

— Siemet švęsina 325 metus nuo Švenč. Mergelės Marijos apsišėkimo Šiluvoje.

— Jurbarko ir Sakių gyventojai vis judina reikalą greičiau pastatyti per Nemuną tiltą.

— Degtinės parodą Kaune aplanko 40.000 žmonių.

— Klaipėdos, Juodkrantės, Nidos ir Nimerzatės vasarvietės įregistruota 7.012 vasarotojų, Palangoje 6.000, Giruliuose per 500.

BR. URMANAS IR AGR. SIDISKIS TIRS LINU PRAMONE

I užsienį išvyksta vyr. linų kontrolierius Dr. Urmanas, kuris su jais įvykusiu Lietuvos linų skyriaus vedėju agr. Sidikiu tirs linų pramonės centrus Latvijoje, Estijoje, Suomijoje, Skandinavijoje, Anglijoje, Belgijoje ir Prancūzijoje.

SI MĖNESI ATIDAROMA ORO SUSITIESIA ŠAKIŲ — JURBARKO PLENTO

SIEKIMO LINIJA Į PAJURI

Gauta žinių, kad rugpiūčio 12 d. baigiamas statyti pirmas Lietuvos orinio susisiekimo lėktuvų anglių fabrikuose. Antrasis lėktuvų bus pastatytas po rugpiūčio 20 d. Turima žinių, kad Kauno—Klaipėdos—Palangos oro linija bus atidaryta dar šį mėnesį.

— Vilijampolės gyventojai įteikė s-bei prašymą, kad pravesť vandentiekį.

STATYS RADIJOFONO RŪMUS

Be jau suprojektuotos konservatorijos, kurios statyba, gal būt, bus pradėta dar šių metų rudenį, ieškomas sklypas ir Radijofono rūmų statybai. Tam reikalui skiriama apie 2 milijonai litų.

LIETUVA KARALIAUCIAUS MUGĖJE

Rugp. 21 d. Karaliaučiuje buvo atidaryta vokiečių rytų mugė. Lietuvos Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmai su eile firmų rengėsi mugėje dalyvauti.

VILNIAUS KRYŽIUS VIS STATO

Tautos šventė progą rugpjūčio 8 d. įvairiose krašto vietose bus pašventinta eilė Vilniaus kryžių, kuriuos statyti daugiausia iniciatyvos rodo kaimų gyventojai.

880 LAIVU

Nuo metų pradžios ligi rugpiūčio 1 d. į Klaipėdos uostą įplaukė 880 laivų. Palyginus su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, įplaukė net 100 laivų daugiau.

PERKUNAS TRENKĖI AUTOMOTRISE

Perkūnas trenkė į automotrius, beinančią iš Siaulių į Kauną. Keleiviai stipriai persigando, nes visa automotrisė buvo užlieta ugnies jūros. Laimei, niekas nenukentėjo, nes automotrisė tam tikru būdu įžeminta.

SIEMET NEBUS JUROS DIENOS

Keliniai metai, kai viso krašto gyventojai prašo surengti jūros dieną, kurios metu galima pigiai nuvažiuoti į Klaipėdą. Patyrėme, kad jūros diena ir siemet nebus rengiama.

DUBINGUOSE BAIGIAMI TURIZMO NAMAI

— kurių atidarymą iš Kauno vyks ekskursija. Namai pastatyti prie ežero, gražiausioje apylinkės vietoje.

236 DARBININKAI TIESIA NAUJA KELIA

Kauno apskr. s-bė pradėjo tiesti Seredžiaus — Cekišės vieškelį, kuris vėliau bus paverstas plentu. Prie darbu šiuo metu dirba 236 darbininkai — Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

ant rankų. Ji verkė. Vaikai, nediršę jos prakalbinti, pasituntė vieną iš sąvųjų pas kalvinių kunigą, praneštį apie nepaprastą įvykį. Atėjęs pastorius su mokytoju Salamonu, paklausė, ko verkianti. Ji atsakiusi: „Kitados šioje vietoje buvo garbinamas mano mylimas Sūnus, o dabar čia ariama ir sėja ma“. Tai pasakiusi, dingo.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

Garasas apie apsišėkimą sklido visur. Neilgai trukus, į tą vietą atvyko aklas senelis ir vos tik prisijartino prie apsišėkimo vietos, tuoj prarėgėjo. Jis nurėdė tą vietą kur žemėje būvo užkasta geležinė skrynia su bažnytiniais daiktais. Ir ji buvo iškasta iš žemės.

— Inuo to laiko katalikų tikėjimas žmonėse pradėjo vis kilti. Tūkstančiai plaukė Šiluvon ir ten įgavauo nepaprastų Dievo malonių. Yra žinių, kad jau 1629 m. Šiluvoje per švent. Mergelės užgimimo atšaidus 11 tūkstančių katalikų pricmė Komunija.

Ivykstaat daug stebuklų Sv. Tė-

vas pripažino Svc. Mergelės paveikslą Šiluvoje stebuklingu ir pašventino prisistatę vaiviką ir suteikė visuotinus atšaidus rugpjūčio 8 d. 1785 m. įvykio bažnyčios pašventinimas ir paveikslo vainikavimas. Tuomet Šiluvoje buvo didelės iškilmės. Iškilmingas šv. Mišias lajkė pats vyskupas Gedraitis, asistuojamas vyskupų Adomo Kascio, Malinausko, dalyvaujant daugeliiui pralotų, žemalčių storatai Gelgaidui ir tūkstan tinėms mintoms.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

Ivykstaat daug stebuklų Sv. Tė-

VILNIAUS LIETUVIU PERIODISK LEIDINIAI:

1. «A j d a s» — dukart į savaitę išėjus laikraštis su nemokamais «Ukininko» ir «Varpelio» priedais: Adr. Vilnius, Dąbrowskto g-1. Kaina—metams 10 litų.

2. «V i l n i a u s Z o d i s»—savaitinis laikraštis, kas antrą savaitę duodąs platų literatūros ir kritikos priėdą. Adr.: Vilnius, Wilenska 15 nr. Kaina—metams 6 lt.

3. «L i e t u v i š k a s B a r a s» — mėnesinis kultūros-mokelo žurnalas. Adr.: Vilnius, Stara 31—2. Kaina—metams 5 lt.

4. Kiti leidiniai: Rapolo (Mackevičiaus raštai: apysakos «Pilkieji Didvyriai», «Čia mūsų žemė», «Kapinės» ir kt. Viado Radzivilo eilėraščiai — «Pirmas Sparnis», apysaka — «Žingsniai Gyvenimam». Jeronimo Cicėno—monografija iš baudžiavos laikų — «Dvarnos praėstos Dienos», Onos Mičiūtės eilėraščiai — «Ziburiai Pelkėse». Juozo Kėkšto eilėraščiai—«Toks gyvenimas».

5. Neperiodiškąj išėiną meno žurnalą: «Varsnos», «Varpos», «Vingis», «Sėja», «Pjūvis» ir kt.

— Vilniuje norėta leisti savaitinį laikraštį «Jaunimo Bangą», bet lenkai nedavė leidimo.

— Lenkai kasinėja ir sustiprina Gedimino pilies griūvėsius Vilniuje.

PAVEVĖZYS SVIECIA DARBININKUS

Darbo rūmų kultūros klubo vado vybė siemet vėl ruošia mokslo kursus, kurie prasidėjo rugpjūčio mėn. Kurų programa apima 4 gimnazijos klases. Klansytojų rašosį gaus daug. Darbininkai už tokį jais rūpinimąsi yra labai dėkingi Darbo rūmų kultūros klubo vedėjui.

SIMTAMETIS SENUKAS

Kretinga. Kretingoje gyvena pil. Simas, turis 107 metus amžiaus. Sakosi dar esąs tvirtas, žnueliasi bažnyčią ir į miestą pasivaikščioti. Turi du sūnus: viena 50 m., antrą 40 m., abu yra vedę.

RETĖJA Į MISKAI

Zarasų apylinkėse žymiai retėja miškai, kaip valstybiniai taip ir privati. Kur prieš metus kitus ošė šilai, tenai dabar rtoغو tik kelmai ir kelnai Daugelini kaimų einant į vienkiemus, lėkštamai miškai ne tik suaugę, bet ir jauni.

325 metai Šiluvai

Šiais metais minime 325 metų nuo šv. Mergelės Marijos apsišėkimo Šiluvoje. Šito jubiliejaus proga, norėčiau čia pareikšti keletą minčių ir prisiminti, įkas buvo Šiluvoje prieš 325 metus ir vėliau.

16 šimtmetely Vakarų Europoje atsiradęs protestantizmas greitai plito visur. Jis persimetė ir Lietuvon. Tų laikų didžiūnai — inteligentai, besiejdami aukštuosius mokslus Vokietijos universitetuose, pirmieji užsikrėtė ta atsкала. Paprastai žmonems sunku buvo atsi laikyti, atsimenant to laiko sunkią ūkinę santvarką—baudžiavą. Ponai prievarta vertė priimti jų tikėjimą.

Ir taip katalikų tikėjimas, dar iki tolei nespėjęs giliai įleisti šaknis emė labai išplėti.

Ir Šiluvoje tuomet buvo sunkios

dienos katalikams. Bažnyčios daiktai buvo užkasti geležinėje skrynioje žemėje ir jau neliko nė bažnyčios pamaldos laikyti, nė kunigo.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

— Kauno apskr. s-bė dar pernai pradėjo tiesinti Kauno — Raudondvariv — Vilkijs kelią. Visas kelio istiesinimas atsisieis apie 80.000 litų.

Ivykstaat daug stebuklų Sv. Tė-

Keli milijonai metu atgal...

Prieš keli milijonai metų mūsų planetos išvaizda buvo visiškai skirtinga dabartinės. Tuščiame laukuose vaikščiojo milžiniški dramblių ir kiti žolėdžiai. Didžiulės laukinės katės, kurių aštrūs dantys daugiau panašūs į peilius kaip į dantis kovojo tarp savęs arba puolė bizonus, arklius ir kitus mažiau ginkluotus gyvūlius. Iš visų plėšiausias ir stipriausias viespatavo liūtas, lyg tikras laukų ir mėšų valdo vias. Jų buvo net ir Siaurės Amerikoje.

Senai jau išnykęs tas visas pasaulis ir šiandien mes nieko apie jį nežinome, jeigu pati gamta nebūtų pasirūpinusi išlaikyti iki mūsų dienų, jei ir ne visus, tai bent ką kuriuos tos tolimos gadinės pavyzdžius. Netoli Los Angeles, Kalifornijoje, randasi dideli asfalto klodai, kuriuose ir išliko nemaža užkonservuotų tolimos praeities liudininkų. Asfalte kai kurie gyvuliai yra labai puikiai išlikę, kad visi be vargo galima restauruoti jų pirmąsias išvaizdas ir forma. Čia rasta didžiulis Amerikos liūtas, tigras, urvų lokys, vilkas, arklys, bizonas, milžiniai beždžionės ir daug smulkesnės gyvūnijos, kurios šiandien jau nebėlikę nė vieno egzemplioriaus.

Los Angeles muziejus sumanė įrengti savotišką parką, kurio pačios gamtos sąlygos ir gyvūnija atrodytų toki koki buvo prieš kelis milijonus metų. Kiek sumanytojams šis projektas pavyks įgyvendinti, mes negalime apspręsti, nes, deja, niekas negali atsukti

atgal laiko kelio ir patikrinti. Bet žmonių vaizduotė vis tik ką nors panašiu bus atkūrusi ir minėto parko langytai tikrai pasijus esą ne šiame pasaulyje, bet kažkokioje kitoje nežinomoje planetoje, kur tarp tikrovės ir sapno negalima išvesti atskios ribos. Iš tamsaus vandens, lyg iš verdančio katilo, kyla didžiuliai dujų burbulai, aplink keisti, mums nepažįstami medžiai ir gyvuliai. Viskas nevyva, žmogaus rankų darbas, bet pradėjus judėti visam tam gyvenam pasauliui, mes iš proto išėjume...

Štai, milžiniškas urvų lokys, panašus į Alaskos lokį, tik didesnis ir matyt, buvęs daug plėšiaus. Čia pat ir tigras, kurio aštrūs dantys ir galinigi muskulai aiškiai rodo jo polinkius. Jo ilgtys turi 25-30 cm. ilgio. Arba, vėl, beždžionės—tinginių paūčiai. Tikri milžiniai. Turėjo sverti mažių mažiausia 3 tonas. Pietų Amerikoje sūtinamos tuo vardu beždžionės yra tikri nykštukai, palygus su savo protėviais.

Visi kiti gyvuliai, nors ir panašūs į šių dienų gyvūlius, bet žymiai didesni ir baimesni. Sprendžiant iš jų muskulų ir išvaizdos, turėjo būti baisūs grobuonyš.

Vieš, kuriems teks atsiklankyti į tą, tegul ir mažą, pasaulį, kuris egzistavo prieš kelis milijonus metų, galės puikiai išvaizduoti, koks turėjo būti pirmąsias žmogaus gyvenimas, kuris tebuvo ginkluotas nuosava kumščia arba paprasčiausiu akmens gabalu.

Optika žmonėms žudyti

Visai nebus apsirakta pasakius, kad šių dienų mokslo ir technikos pažanga gali būti dekinga, rodo, tokiam paprastam ir nesudėtingam prietaisui—lēšiu, arba kitaip vadinam, didinamajam stikliui. Dėka lėšio žmogus galėjo pažinti daug giliau gamtos prigimtį, pamatyti ir patirti tokių dalykų, kuriuos savo jausmėmis negali pajusti. Žmogus, dėka lėšio pažino smulkųjį pasaulį, medicina surado bakterijas, gamtos mokslas lasteles, kas privėdė prie medžiagos sudėties tyrimų. Technika išaiškino atskirų medžiagų struktūrą ir surado būdus pagaminti naujas, gamtoje nerandamas sudėtinės medžiagas. Lėšis atidarė duris žmogui į beribes pasaulio erdves. Lėšis—kertinis akmuo ant kurio remiasi mūsų pažinimas.

„Nėra to blogo, kas neišėtų į gerą“ sako žmonių patarlė. Bet taip pat galima pasakyti, kad „nėra to gero, kas neišėtų į blogą“. Taip yra ir su didinamoju stikliu. Žmogus pagamino daugybę prietaisų, kurie duoda mums pasidžiūgti gamtos grožiu, nuostabių jos darnumų, tikslingumų. Žmogus tam tikrą tvarką lėšius susataęs turi žiūrėti. Šis mažas prietaisėlis leidžia mums grožėtis tolimais kalnais, jūroje plaukiančiais laivais, tolimi ir neišėkus konturais išryškėja prieš mūsų akis ir atskleidžia gyvą spalvotą stereoskopinį paveikslą. Bet tas pat prietaisas naudojamas ir tam, kad panaikintų gyvą, prie žemės prisiglaudusį žmogų, paleistų jį į mirtiną kulipką, atskirti amžinai nuo šeimos, artimųjų. Tas prietaisas klajoja dangaus erdvė ir ieško jose žmogaus plieno paukėdū skrendančio. Suradęs jį, atsuka patrankos vamzdį, ka grūvėsiams ir degančiu lauzų paverstų tai ką pats sukūrė. Dideli dalykai tarnauja ir didelėms blogėms. Greta gerosios dvasios, seklėja ir slankioja pikto šeėelis. Ką vienas stato, kitas griauja. Tamsioji dvasia nakties sutemose pagrobia ir pasisaviina visa tai, ką tik randa. Ir paskui sėja grūdus iš kurių išauga mirtis. Taip žmonija išnaudoja mokslininkų trūšą ir darbą, jų nemiegotas naktis, sveikatą ir jėgas. Žmonija net jų vardų nežino, dėlto kad pikto demonas jų kūrinis pagrobia naktį.

Žmogus lėšį panaudojo, kad pagaminti automatišką prietaisą iš lėktuvo mirčiai pasėti. Seniau pats žmogus savo jūtimais ieškodavo taikinio ir jį apšaudydavo. Dėl jo jušlių nebūlimo daug syiedinių kriedavo šalta taikinio. Šiandien žmogų pavadoja stiklas. Lėktuvuose įrengti automatiški taikymo instrumentai, kuriais lėšiu pagalba surandamas taiklynas, nustatomas atstumas, kritimo kampas ir automatiškai nuo lėktuvo paliosuojamos viską naikinantioms bomboms. Dirbtinės akys tai atlieka daug tikliau nekajp žmogus.

Lekiančio lėktuvo garšą žmogus savo ausimis išgirsta tik tada kada šis yra netoli nuo mūsų. Lėšiu principu pasinaudojęs žmogus pasigamino dirbtinį ausį. Tokiu aparatu galima girdėti lėktuvo ožesį, kuris nuo mūsų skrenda už 150—200 km. Nakties metu tos ausies šjekimo tolia dar didesnis. Atkreipkim tokį prietaisą į kitoje gatvės pusėje esantį namą ir, nežiūrint gatvėje esančio triukėmo, aiškiai girdėsim kienošinio laikrodžio taksėjimą, kuris ketvirtame aukšte guli kur nors ant stalo.

Prie patrankų, kuriomis apšaudomui lėktuvai pritasyta dirbtinės akys. Reikia tik surasti ir pamatyti orė plaukias lėktuvas, kaip dirbtinė akis nusta to atstatą skridimo kampą ir greitį ir taip pat automatiškai atsuka ta kryptimi naikinančią ugnį.

Nakties metu akis pasinaudoja tam tikru švyturiu, kuris į juodą dangaus erdves išmeta ne paprastą spindulių pluoštą, kaip seniau, bet tam tikrą šviesos tinkle, lyg šachmatų lentą, kurios vienintelė figūra yra skrendantis žmogus.

Sarvuotoji technikos pabaisa, tan kas, keliui ir apylinkei stebėti turėjo paprastą siaurą plyšį. Greitos kulipkos surasdavo jį ir baisybę nutildydavo.

Šiandien jis įstaitaisė dirbtines akis. Net keliose vietose yra įrengti sunkiai pastebimi lėšiai, kurie šviesos spindulius prizmų pagalba nuveda į tanko vėdų. Kulipka gali tik išdurti stiklo akį, bet paties žmogaus nepasiekia. Šiandien prie kulkosvaldžių yra taikomi nauji optikos prietaisai, kurių pagalba būtų galima tiksliai pataikyti milžinui į jautrius taškus—lēšias. Ciklopas be akių, lyg tas pašakos milžinas teikia tik juo ko nykštukui, nes kad ir didžiausia jėga be šviesos yra žvirbljo apšaudymas iš armotos.

Reikės keist. pasaulio žemėlapis

Atrodo, kad turėsim iš naujo mokytis geografijos, nes tiek daug valstybių jau pakeitė savo pavadinimus, kad kaj kam net sunku ir susjovkti. Vėliausią iš žemėlapijo išdilo Austrija, kuri dabar taristus ragina ją vadinti Osmarku!

Senoji Rusija dabar vadinama S. S. R., Meopotamija — Irakas, Persija — Iranas, japonai uori, kad Japonija vadintų Nippon, o kadaise buvusi Pietinė Airija, vėliau tapus Airių Laisvąja Valstybe, o dabar jau Eire.

Daug naujų valstybių gimė per pastaruosius 20 metų. Cekoslovakija taj nauja Centrinės Europos valstybė, apimanti seniau buvusias Bohemiją, Moraviją, Sleziją, Slovakiją ir kt. sritis. Jugoslavija irgi nauja valstybė, susidedanti iš Serbijos, Montenegro ir kai kurių Austrijos ir Bulgarijos sričių.

Burma jau nepriklauso Indijos Imperijai, nes jau gavo atskirą autonomiją. Netrukus Filipinai jau visiškai nepriklausys amerikiečiams, ir Cejonas jau reikalauja nepriklausomybės.

Ar jūs žinot, kad yra viena rasė pasaulyje, kuri niekad nėra kelusį tarpusavy organizuoto karu. Taj Arktiko sričių eskimaj. Atrodo netikėtina, kad tokį primityvų žmonės, ir kultūros atžvilgiu taip tui nuo civilizauto pasaulio būdami atsilikę, galėtu būti tokį taikingi.

Tačiau kaj morėti iš žmonijos, jeigu labai dažnai skruzdės ir žiurkės, net tos, vėda organizuotus karus su kitom grupėm, tokiu pat būdu kajp žmonės.

SVETIMSALIAMS, GYVENANTIEMS BRAZILIJOS, PRANESIMAS

Paskutiniu laiku Federalinė Vyriausybė išlejo naujus įstatymus Nr. 406 ir 3010, kuriais remiantis visi svetimsaliai yra vertiami būtinai įsiriipinti specialų C a d e r n e t a d e I d e n t i d a d e ir registruotis.

Šis įstatymas liečia visus svetimsalius, vyrus ir moteris, nuo 18 iki 60 metų amžiaus, nežiūrnt, kįek laiko gyvenętu Brazilijoje.

Taip pat nė vienas svetimsalis negalės būti priimtas į bet kokį darbo įmonę be Carteira de Identidade, nes darbdavys, prasiėras de šiam įstatymui, bus baudžiamas pinigine pabauda.

Iki šiol išduotos Carteira de Identidade po metų nustos savo vertės ir, kokiai įstaugai pareikalavus, patiekiant senąją, bus jį atimama. Užtat senosios carteiros turi būti pakeistos dabartinėmis.

Visi svetimsaliai, neišpildę minėtu reikalavimų, bus baudžiami 500\$000 pabauda arba ištėrimimu.

Lietuviai, neatidėkite savo dokumentų sutvarkymą į paskutines dienas. Kreipkitės visajė tais reikalais į

Informacijų Agencija, kur visai maža laiko nustodami atliksite savo pareigę. Carteira de Identidade išripinamė už vis p i g i a u, n e g u v i s u r k i t u r .

RUA JOSÉ BONIFACIO N.390 sobroloja, sala K. (miesto centre) Tel. 3-3296. Atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto iki 6½ val. vakaro.

Vai, lėkite, dainos!

Tyli naktis, šviesi naktis

Tyli naktis, šviesi naktis,
Skambį, kajp dainiaus kankliai šilka-
[stygiai]
Pilkus laukus, ir pievas, ir girias
Užliejo sidabru taip lygiai, lygiai.

Vėlaj aš išėjau į tuščią lauką
Tavim pasigėrėt, gilus dangau.
Pakėljau veidą į žvaigždėtą aukštį—
Ir tartam lašas jūroj išnykau.

Ir nežinau, kad aš buities kelionėj
Minu vien žemės tremtinio takus,
O mano džiaugsmas, poilsis ir laisvė
Toli, kaip aukštos žvaigždės ir dangus.

Ir nežinau, kad ryt ir vėl su saule,
Ant veido užsimovęs margą kaukę,
Zingančiuosi, kajp ligšiol, į šviesu
[rūmą]
Kur niekas mane nel sveikina, ne
[laukia]

Ir nežinau, kad visos mano dienos
Bus ta pati be vilties yienuma,
Kur mano siela, kajp nykį liepsnelė,
Klajos dangaus žvaigždėto laukdama.

Tyli naktie, šviesi rudens naktie!
Tau daug yr žiburių dangų spindėti,
O man širdis viena, tyli liūdna:
Tau šviesti ir žavėt, o man mylėt.

Dėl ko lija

Visį puikiai žinome, kad, saulei šildant žemės paviršų, garuoja vanduo. Vandens garai yra dujos; jos susimaišo su atmosferos oru. Tik vandens garų negali ore sutirpti neribotas kiekis. Kuomet oras vandens garų prisotintas, daugiau vanduo nebegali garuoti. Lygiai taip, kajp dėdami į stiklinę vandens druskos arba cukraus negalime ją ištirpinti neribotą kiekį. Kuomet vanduo druskos jau prisotintas, kiek bedėtume druskos, daugiau ji nebetirpa ta.

Ore vyksta yslai panašūs dalykas su vandens garu. Mes visi esame pastebėję, kad vandens garai nesilaiko visą laiką ore: jie prie tam tikrų sąlygų virsta vandeniū ir lietaus bei sniego pavjdale krinta žemyn. Kad iš vandens garų t. y. iš dujų susidarytų skystas kūnas—vanduo, pasirodo, būtinai reikia mažutyčių kietos medžiagos dalelių, atmosferos dulkių. Apie šias smulkias daleles, kajp apie kokius branduolius, pradeda kondensuotis vandens garai ir apie kiekvieną jų susidaro lašelis, prie kurio kondensuojaj vis nauji vandens garų kiekiai. Iš to susi-

daro didesni lašai, kurie krinta žemėn lietaus pavjdale.

Ilgą laiką buvo manoma, kad tos kietos medžiagos dalelės yra tai paprastos atmosferoje plaukiojantioms dulkės. Bet paskutiniu metu ištirta, kad jos yra daug kartu smulkesnės už dolkes. Galutinai jų esmė dar šiandien neišaiškinta. Tik žinoma, kad jų daug atsiranda degant įvairiems daiktams. Milžiniški jų kiekiai išmetami į orą miestuose, kur nuolat yra kūrenama įvairių fabrikų mašinos. Vandenyneuse jus sudaro smulkiausio druskos dalelytės. Pasirodo, kad ir žmogus kvėpuodamas su kiekvienu išmeta jų į orą apie 200 milijonų. Manoma, kad sudėdami meteoritai ir meteorai, tų branduolių taipat paleidžia nesuskaitomus kiekius.

Taiği tikroji lietaus priežastis esame mes patys, tolimose erdvėse klajojė be kelio meteorai ir ugnis. Gamtoje viskas turi savo paskirtį ir tikslą. Daugelio dalykų dar mes nežinome, bet, pasirodo, šiame pasaulyje nieko nėra nereikalingo.

Tamsta žinai, ko kiti nežino.
Pasakij į jiems: „Šviesa“ — rimčiausias lietuvių laikraštis!

„Šviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kėske
 2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
 3. Bom Retire — p. Bauzio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109]. ir kampas Rua Silva Pinto ir José Paulino.
 4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
 5. Praça da Sé prie laikrodžio.
 6. Pas laikraščių platintojus ir
 7. Pas „Šviesos“ įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat
- IR — Rua Cuoto de Magalhães ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „ŠVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO
DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA

GALIMA ISIRASYTI BRAZILIJOS LIETUVIU ORGANIZACIJŲ CENTRAN
ŠIOSE VIETOSE:

Laikinoje patalpoje nuo 5 iki 7 val. kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. — Rua da Mooca, 1719;

Mokoj: pas valdybos reikalų vedėją J. Juodgudį R. Padre Raposo 156;

Bom Retiro: Pas valdybos sekretorių A. Varžą, R. Prates, 494 ir pas J. Butauską — R. Italianos, 696;

Caniandé: Pas valdybos II išdiniuką, J. Skorupskį, R. Canjandé, 486;

Pary: pas valdybos vice-pirmintinką P. Moncevičių, Rua Casimiro de Abreu, 12;

V. Zelina ir V. Bella: pas valdybos pirmintinką kun. Ragažinską, Rua 7 Nr. 58;

V. Anastacio: pas M. Kiriauską rua Cayapos, 13.

Išrašęs asmuo Centran, turi reikalauti įrašymo kvitą su Centro antspauda.

B. L. O. C. VALDYBA.

Jūs skaitote „Šviesą“? — Gera! Prenumeratą sumokėjote? — Gera! Paraginat pažįstamus ją prenumeruoti? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąj numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysime kultūringą darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos priimanamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

LIETUVIAI: Vísí iki vieno skaitykite „ŠVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išėiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit „Šviesą“.

„Šviesa“ yra tikriausias kiekvieno lietuvio išėivio draugas ir tarėjas.

„Šviesa“ gyvdena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Šviesa“ lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsiėiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išėlna.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary P a s t a b a : Iš provincijos pinigų siūsti Redaktoriaus vardu.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n 6: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1214.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

Vokiečių „fotografijų“ įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriamas knygų aptaismui ir naujų knygų pirkimu

Dr. Paulo Licciardi

MEDIKAS OPERATORIUS SANTA CASA, praneša, kad nuo rugsėjo 5 d. šių metų, priėminės ligonis tik Konsultorijoj savo rezidencijoj RUA SILVA PINTO 444 (BOM RETIRO Rajone) šio mėis valandomis: nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val.

Paprastas apžiūrėjimas 20\$000. Specialus apžiūrėjimas — 30\$000.

PIGUS IR SAŽINGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ **Marijampolė**

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visomet palaikykim lietuvius!

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkint didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

“LEGIONARIO”

Jis yra savaitinis. Bet didello formato ir įdomans turinio.

Metams Prenumerato kaina 15\$000 Pinigus galima siūsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceição, 59. Caixa Postal 3471. Telephone 5-1536.

Lietuvjai katalikai norintieji užsisakyti per «Šviesos» redakciją gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

ŠCHMATININHU SEHCIA

Prie Centro susidarė šachmatininkų sekcija, kurie jau treniruojasi Centro patalpoj ir greitai žada kviesti rungtyntų kitus šachmatininkų klubus. Kas nori prisidėti prie šachmatininkų sekcijos, prašome kreiptis į sekcijos pirmintinką Centro patalpoj kiekvieną treėdienį.

**SÃO PAULO
LIETUVIŲ KRONIKA**

Paaikininimas

Pereitos savaitės «Sviesos» 35 nr. p. Sarapo D. pastabose pažymėta, kad panašiai, kaip Parque das Nações, yra buvę ir Villa Belos lietuvių mokykloje kur p. Majienės pastangomis irgi tokia pat rezoliucija buvo priimta (prjės tikybės mokymą ir Kolonijos Kapelonus).

Mes turim pareikšti, kad Villa Belos tėvų komitetas nepriėmė ne tik tokios rezoliucijos, kaip Parque das Nações, bet nė į ją panašios, ir nieko mes nežinom apie jokias rezoliucijas. O jeigu ir buvo įteikta tokia rezoliucija kunigui klebonui, mes jos nesame rašęsi. Tai vjen sufabrikuota p. Majienės ar Lietuvių Sąjungos Brazilijoje be Komiteto žinios.

Tiesa, p. MAJIENĖ BUVO TOKI SUMANYMA ISKĖLUSI PER TĖVŲ KOMITETO POSĖDI (mūsų pabraukta. Red.) pareikšdama, kad jai labai didelis vargas su kunigo pamokomis ir kad kunigas nenorjs visai skaitytis su mokytojais. Tai p. Majienė pareikšė, kad ji norjti šj dalyką kaip nors sutvarkyti — JEI NEVISAI PASALINTI TIKYBOS PAMOKAS TAI BENT PUSIAU SUMAZINTI.

(Atkelta iš antro puslapio) su tikybos mokytojai dėstydamj pamokas vieton vienos valandos užraio į dienyną tris—keturias, kad tuo daugiau pasipelnis? Kada buvo išaiikinta, kad tokių atsaitikimų nėra buvę, tai vis tiek «Lietuvis» tą savo šmeižtą neatšukė.

Ne tik São Paulo kunigus šmeižė, bet, bendrai, prieš visą kunigiją varė šlykščią propagandą; kaip pavyzdj, pa cituosiu šiuos Atlanto (p. Simo Bakšio) žodžius: «Kunigo kišeniai yra labai gilūs, todėl Lietuvos kunigai nesitenkina daug stambesnėmis pjamomis už Brazilijos kunigų, bet jie dar nori būti ministerais ir valdyti visą Lietuvos iždą, paskiau ekusti amerikoniškų laišnių antspaudus, nori steigti bankus bei bankelius ir paskiau juos subankrutintj, nunešdami žmonių indėlius ir garan tijas... O kad nebegalit būti ministerais, laikyti bankų... tai už tai kiekvienas šviesesnis lietuvis tik gali pagirti dabartinę tvarką». Ak, koks menkas pranašas tas «ponas inspektorius» Bakšys! Nuo juo pranašystės praalinko vos kelios savaitės, ir štai, KUNIGAS—LIETUVOS MINISTERIS PIRMININKAS! Net atvykę iš Amerikos Svečiai Kunigai — Prel. L. M. Krušas ir kun. J. Paškauskas netiko neapšmeižti. Apie tai jau buvę Kolonijos spaudoj rašyta anksčiau.

Eikime toliau. Kas atidžiai sekė mūsų vjnuomenj bei organizacijų veikimą, tas galėjo pastebėti, kad «Lietuvis» prie jojo yra mažiausia prisidėjęs; atvirkščiai—stengęsi jį elopinti. Kaip pavyzdj, priminsiu B. L. O. Centrą, «Grūdą», Katalikų Bendruomenę, «Vyčius», Meno Sekciją, «Aušrą», etc... Jei mes šiandien neturim didesnių koncertų, radio pusvalandžio, tai tik dėka tam, kad mūsų veikėjai meno srityje nenori būti apšmeižti. Ir ai nė kiek nesistebiu, kad mūsų buvę veikėjai p. p. Šličkai, Laucevičiai, Lukoševičiai, Pušiniai, Verbickai—Tėvūnai, Zukai ir kiti šiandien stovi šalia vjnuomeninio darbo, dėl to, kad nenor, spaudoje būti šmeižiami.

Baigdamas šias pastabas, noriu pa linkėti, kad ateity mūsų spauda eitų visai kitais keliais, būtų tikru Kolonijos vadovu bei gyvenimo kelrodžiū.

Apie «Lietuvį», kaip oficiozą ir DULR-o organą, parašysiu kitą sykį. Spaudos draugas

SARAPAS D.

Tada komitetas patarė geriau laikytis Lietuvos Svjetimo Ministerijos nustatytos tvarkos, sakydamas, kad ne mums įstatymai pakeisti. I tai p. Majienė pareikšė, kad LIETUVOS SVJETIMO MINISTERIJOS ISLEISTI ISTATYMAI TAIKOMI LIETUVOJ ESANCIOMS MOKYKLOMS, BET NE BRAZILIJOŠ (mūsų pabraukta. Red.)

Lietuvoj, esą, mokoma tik lietuviškai, bet čia, Brazilijoje, visai kitaip — mokomos dvi kalbos, tai ir laiko trūksta tikybės pamokoms. Tada komitetas pareikšė, kad yra tėvų, kuriems svarbiau tikybės pamokos už kokią aritmetiką ar geografiją. Kad neiš kiltų dėl to skandalo, pasiūlėm tą dalyką spręsti visuotiniam susirinkime, kuris jau buvo numatytas, ir pakvjesti į susirinkimą kunigą P. Ragaišinską, kad būtų galima asmeniškai susitarti. Tada p. Majienė savo pasiūlymą atšiemė, PAREIKSDAMA, KAD SI KLAUSIMA NĖRA REIKALŲ PER VISUOTINI TĖVŲ SUSIRINKIMA SPREPTI KADANGI JIS ANKSCIAU YRA AP TARTAS IR ISSPRESTAS LIETUVIŲ SAJUNGOS BRAZILIJOJE (sic! Red.), būtent: nutraukti kunigui pašalpas, TAI JIS IR PATS DAUGIAU NEISĮ MOKYKLA, o jeigu dar įr tada ateidinėtu, tai tasyk žiūrėsimė toliau. Tuo šis klausimas ir baigėsi.

Pereitos savaitės «Sviesoje» (35 nr.) p. Sarapas savo pastabose mums, Villa Belos Tėvų Komitetui, meta kaltę, kad mes priėmę šmeižtais parentą rezoliuciją prieš kunigą. Tas pareiškimas mus ir prlyvertė duoti šj pasiaiikiniimą. Juo mes nieko nesiekiame įžestj, tik nenorime svetimų nuopelnų sau savintis.

D. L. K. Vytauto Mokyklos Tėvų Komitetas.
Pirmininkas — A. Baltušis.
Vice-pirmininkas — J. Mačiulaitis
Sekretorius — J. Muralis.

I šj V. Belos D. L. K. Vytauto mokyklos Tėvų Komiteto viešą pareiškimą mes kreipiame suinteresuotų malonų dėmesj. Tai dar vienas liudijimas, keno užmačiom buvo pajungta lietuviškoji mokykla.

Gerb. V. Belos Tėvų Komitetui Redakcija dėkoja už p. Sarapo, mūsų Bendradarbio, minėjų praplietimą ir patiškinimą. Redakcija neturėjo jokio noro Tėvų Komiteto užgauti: jai senai ajėku, kas už tėvų nugaros paslėpęs veda kiršintimo politiką mokyklose. Straipsnij, dėl vjetos stokos kiek sutrumpinome. Vjstj pabraukimai mūsų.

Redakcija.

«PASITRAUKĖ» BAKŠYS

Pereitos savaitės «Lietuvis» rašo, esą, pasitraukęs S. Bakšys.

**FOTO
SCHMIDT**

Atlieka įvairiausias foto srities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas. Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
(netoli šv. Antano bažnyčios)

**LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ
DRAUGIJOS BRAZILIJOJ VISUOTINI
NIS SUSIRINKIMAS**

šaukiamas šj sekmadienį, rugsėjo m. 11 d., antrą val. po pietų Villa Bellos mokykloj. Darbotvarkėj bus svarstoma vaikų darželio steigimas ir kiti svarbūs reikalai. Susirinkime dalyvaus ir Seseleš Pranciškietės.

MERGAICIU SPORTO SEKCIJOS

pasitarimas šaukiamas šj sekmadienį, 2 val. po pietų, klebonijoj r. Sete 58.

I Kolonijos Kapelioną kun. P. Raagaišinską įvairiais reikalais galima kreiptis kiekvieną dieną ligi 9 val. ryto. Sekmadieniais prieš Sumą ir po Samos ligi antros valandos; antradienį, penktadienį ir šeštadienį — vakarais nuo 7 ligi 10 val.

Tamsta žinai, ko kiti nežino. Pasakyk ir jiems: «Sviesa» — rimiausias lietuvių laikraštis!

Vaistinė

DON BOSCO

Savininkas JUOZAS LUKOŠEVIČIUS

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų—vietinės gamybos ir užsieniū. Kainos minimalios. Lietuviams daroma nuolaida!

RUA BOM PASTOR, 18
YPIRANGA Tel: 3-0100

Svetimšaliu Legalizacija.

Svetimšaliai, atvykę Brazilijon po 1934 metų, pripažinti nelegaliai apgyvenę šioje šalyje. Greitu laiku jie privalo legalizuotis.

Be to, vjstj svetimšaliai, nežiūrlint kada jie būtų atvykę, turi išsijanti

Carteiras de Identidade

Legalizacijos, Carteiros ir kiti reikalingi dokumentai, kaip vertėjmai, puošiami lietuviams tik RUA DA MOO'CA, 1721.

Dr. Borís Chipiakov

RUA YPIRANGA, 193

2 audr. ap. 4. (kampa Santa Ephigenia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos.

SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.

Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų.

KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.

Ar girdėjote naujiena?

Brazilijos Lietuvių Jaunimo S-ga «Viltis» rugsėjo 10 dieną, šeštadienį, «Luso Brasileiro» salėje, rua da Graça, 608 (Bom Retire) rengia didelį

VAKARA == KONCERTA

su labai įdomia ir įvairia programa. Programoje dalyvauja didelis «Vilties» choras, chorvedžio J. Stankūno vedamas. Be choro dar bus duetai, kvartetai ir solo. Dainuos žymiausiai mūsų kolonijos daininkai ir muzikai. Be to dar bus tautiški šokliai, o kas svarbiausia, tai šio vakaro—koncerto programą TARS ŽODJ LIETUVIŲ ISEIVIŲ JAUNIMUI MUSŲ KOLONIJOS SVECIAS P. RAPOLAS SKIPITIS.

Vakaro pradžia 8 val. vakaro, pabaiga 4 val. ryto. Nesivėluokite. Gros lietuvių orkestras p. V. Ogzevaišos vedamas. Pats žinok ir kitam pasakyk, kad rugsėjo 10 d. visi lietuviai eina į «Luso Brasileiro» salę, rua da Graça, 608.

Pamaldos

Šj sekmadienį, rugsėjo m. 11 d., Pamaldos bus: VILLA ZELINOJ Šv. Mjšios 8 val. ryto. Suma vienuolikta valandą

Šv. Antano do Pary bažnyčioj suma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos pusiau aštuntą val. ryto vengrų koplyčioj. Mokyklos mokinėjams išpažintis.

EVANGELIJA XIV SEKMADIENIUI PO SEKMINIUI Luko 6, 24 — 33.

Anuo metu Jezus kalbėjo miniai: Vargas jums, turtingieji, nes jūs jau turite savo pagūdą. Vargas jums, kurie jau esate sotūs, nes būsite alkani. Vargas jums, kurie dabar juokiatės, nes gedėsite ir verksite. Vargas, kada žmonės jus laimina, nes lygiai taip jū tėvai darė netikriems pranašams. Bet jums, kurie klausote, aš sakau: Mylėkite savo neprietelius, gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia. Laiminkite tuos, kurie jus keikia, ir melskitės už šmeižiančius jus. Kas tave užgauna per vieną skruostą, tam atsuk ir kitą. Kas atima iš tavo apsiaustą, tam negink ir juos. Duok kiekvienam, kuris tavę prašo, ir nereikalauk atgal iš to, kuris atima kas tavo. Kaip norite, kad jums žmonės darytų, taip pat ir jūs jiems darykite. Jei mylite tuos, kurie jus myli, koks čia jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai myli tuos, kurie juos myli. Jei gera darote tiems, kurie jums gera daro, koks jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai tai daro. Jei skolinate tiems, iš kurių tikitės atgausią, koks jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai skolina nusidėjėliams, kad tolygiai atgautų.